

vol. 55, núm. 1 (GENER 2024) ISSN: 0079-8215 EISSN 2339-9171

PYRENAE

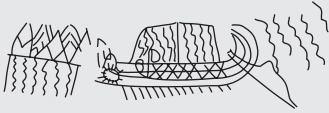
55•1/2024

REVISTA DE PREHISTÒRIA I ANTIGUITAT
DE LA MEDITERRÀNIA OCCIDENTAL
JOURNAL OF WESTERN MEDITERRANEAN
PREHISTORY AND ANTIQUITY

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

SECCIÓ DE PREHISTÒRIA
I ARQUEOLOGIA
UNIVERSITAT DE BARCELONA
BARCELONA, 2024

PYRENAE

REVISTA DE PREHISTÒRIA I ANTIGUITAT DE LA MEDITERRÀNIA OCCIDENTAL
JOURNAL OF WESTERN MEDITERRANEAN PREHISTORY AND ANTIQUITY

SECCIÓ DE PREHISTÒRIA
I ARQUEOLOGIA
UNIVERSITAT DE BARCELONA

www.pyrenae.com

COMITÈ EDITORIAL / EDITORIAL BOARD
pyrenae@ub.edu

INTERCANVIS I SUBSCRIPCIONS /
EXCHANGES AND SUBSCRIPTIONS
Pilar García-Argüelles
pyrenae.intercanvis@ub.edu

INFORMACIÓ I VENDES /
INFORMATION AND SALES
pyrenae.intercanvis@ub.edu

ADREÇA POSTAL / ADDRESS
C/ Montalegre, 6
E-08001 Barcelona

© Edició, Universitat de Barcelona, 2024
© Textos, els/les autors/es, 2024

SJR SCIMAGO Classics Q1, Archaeology Q2
SCOPUS
ERIH PLUS
ANEP B
CARHUS Plus+ A
CIRC A (CC Hum), B (CC SS)
MIAR

RCUB Revistes científiques
de la Universitat de Barcelona

FONTS DE FINANÇAMENT
Universitat de Barcelona
Secció de Prehistòria i Arqueologia
del Departament d'Història i Arqueologia
Comissió de Recerca de la Facultat
de Geografia i Història
Vicerektorat de Relacions Institucionals,
Comunicació i Política Lingüística

PRODUCCIÓ EDITORIAL
Albert Rubio

PRODUCCIÓ EDITORIAL ONLINE I ESPAI WEB
Josep Socorregut, Sistemes
de Gestió de Patrimoni, SCCL

DISSENY I MAQUETA
Natàlia Arranz

IMPRIMEIX
Gramagraf

Dipòsit legal: B-5732-1966

vol. 55, núm. 1 (gener 2024) ISSN: 0079-8215 EISSN: 2339-9171 DOI: 10.1344/Pyrenae

EDITOR / MANAGING EDITOR

Gisela Ripoll, Universitat de Barcelona (ES)

EDITORS ADJUNTS / ASSOCIATED EDITORS

Xavier Aquilué, Museu d'Arqueologia de Catalunya / Centre Iberia Graeca (ES)

Jordi Nadal, Universitat de Barcelona (ES)

CONSELL DE REDACCIÓ / ADVISORY EDITORS

Jelena Behaim, Universitat de Barcelona (ES)

Ana Delgado, Universitat Pompeu Fabra (ES)

Martin Galinier, Universitat de Perpignan (FR)

Juan Francisco Gibaja, CSIC Barcelona (ES)

Mathieu Langlais, CNRS - Universitat de Bordeaux (FR)

Josep Maria Palet, Institut Català d'Arqueologia Clàssica (ES)

Alessandra Pecci, Universitat de Barcelona (ES)

Daniel Rico Camps, Universitat Autònoma de Barcelona (ES)

CONSELL ASSESSOR / EDITORIAL BOARD

Rosa Maria Albert, Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats/Universitat Autònoma de Barcelona (ES)

Diego Angelucci, Università degli Studi di Trento (IT)

Michael Barton, Arizona State University (US)

Manuel Calvo Trias, Universitat de les Illes Balears (ES)

Eduardo Carrero, Universitat Autònoma de Barcelona (ES)

Josep M. Fullola i Pericot, Universitat de Barcelona (ES)

Ignasi Grau Mira, Universitat d'Alacant (ES)

Josep M. Gurt i Esparraguera, Universitat de Barcelona (ES)

Vassilis Kilikoglou, NCSR Demokritos (GR)

Claire Manen, Université Toulouse-Jean Jaurès (FR)

Francisco Marco Simón, Universidad de Zaragoza (ES)

Nicholas Márquez-Grant, Cranfield University (UK)

Alejandro Martínez Pérez-Pérez, Universitat de Barcelona (ES)

Marcos Martínón Torres, University of Cambridge (UK)

Rosa Plana Mallart, Université Paul-Valéry Montpellier (FR)

Leonor Peña Chocarro, CSIC (ES)

Alistair Pike, University of Southampton (UK)

Fernando Quesada Sanz, Universidad Autònoma de Madrid (ES)

Joan Ramon Torres, Consell d'Eivissa (ES)

Arlene Rosen, University of Texas at Austin (US)

Robert Sala Ramos, Institut Català de Paleoeologia Humana i Evolució Social (ES)

Claire Smith, Flinders University (AU)

Pier Giorgio Spanu, Università degli Studi di Sassari (IT)

Nicolas Valdeyron, Université Toulouse-Jean Jaurès (FR)

Peter Van Dommelen, Brown University (US)

Isabel Velázquez, Universidad Complutense de Madrid (ES)

Valentín Villaverde Bonilla, Universitat de València (ES)

Philipp Von Rummel, Deutsches Archäologisches Institut (DE)

João Zilhão, Universidade de Lisboa (PT)

Sumari / *Summary*

Article de fons / *Main Article*

- 7-45 El anàlisi de huella peptídica del col·làgeno mediante espectrometria de masas (ZooMS) para la identificación taxonómica en fauna arqueológica: desarrollo y retos actuales / L'anàlisi de la petjada peptídica del col·lagen mitjançant espectrometria de masses (ZooMS) per a la identificació taxonòmica de fauna arqueològica: desenvolupament i reptes actuals / Collagen peptide fingerprint analysis using mass spectrometry (ZooMS) for taxonomic identification in archaeological fauna: development and current challenges
Aurora Grandal-d'Anglade

Articles / *Articles*

- 49-71 Aspectos espaciales del megalitismo del municipio de Mora (Évora, Portugal). Una revisió geogràfica / Aspectes espacials del megalitisme del municipi de Mora (Évora, Portugal). Una revisió geogràfica / Spatial features in the megalithic culture of the municipality of Mora (Évora, Portugal). A geographical approach
Carolina Cabrero González, Leonor Rocha, Francisco Javier Esquivel, Juan Antonio Cámara Serrano, Antonio Garrido Almonacid
- 73-96 Nuevos sistemas de almacenaje en la Edad del Bronce peninsular: los dispositivos elevados construidos en barro de Los Collados (Jaulín-Botorrita, Zaragoza) / Nous sistemes d'emmagatzematge a l'edat del bronze peninsular: els dispositius elevats construïts en fang de Los Collados (Jaulín-Botorrita, Saragossa) / A new system for storage in the Bronze Age of the Iberian Peninsula: Raised structures made of mud at Los Collados (Jaulín-Botorrita, Zaragoza)
Jesús V. Picazo Millán, Fernando Pérez-Lambán, Javier Fanlo Loras, Guillermo Tena Jorcano

- 97-127 Caracterització arquitectònica dels espais funeraris de Menorca durant l'edat del ferro / Caracterización arquitectónica de los espacios funerarios de Menorca durante la Edad del Hierro / An architectural classification of the funerary spaces of Menorca during the Iron Age
Sonia Carbonell Pastor
- 129-144 *Marcus Clodius Martialis* i l'exportació del vi de l'*ager Tarraconensis*. El cas del derelict de Blanes / *Marcus Clodius Martialis* y la exportación del vino del *ager Tarraconensis*. El caso del pecio de Blanes / *Marcus Clodius Martialis* and wine exports from the *ager Tarraconensis*. The case of Blanes shipwreck
Enric Colom Mendoza
- 145-166 Un applique hermaico de *giallo antico* importado de la *villa* altoimperial de Granollers (Barcelona) / Un aplique hermaic de *giallo antico* d'importació de la *villa* alt-imperial de Granollers (Barcelona) / An imported *giallo antico* hermaic appliqué from the Early Imperial Roman *villa* of Granollers (Barcelona)
Alexandra Uscatescu
- 167-185 El santuario de Calescoves (Alaior, Menorca). ¿Celebraciones del *Natalis Vrbis*? / El santuari de Calescoves (Alaior, Menorca). Celebracions del *Natalis Vrbis*? / The sanctuary of Calescoves (Alaior, Minorca). A celebration of the *Natalis Vrbis*?
Margarita Orfila
- 187-205 Tomás de León y *CIL* II 3387: una nota de epigrafía en el epistolario del marqués de Mondéjar (Ms. BNE 9881) / Tomás de León i *CIL* II 3387: una nota d'epigrafia a l'epistolari del marquès de Mondéjar (Ms. BNE 9881) / Tomás de León and *CIL* II 3387: An epigraphic note in the letters of the Marquis of Mondéjar (Ms. BNE 9881)
María del Rosario Hernando Sobrino